

Aguisín 1

Moltaí do thuismitheoirí/mná tithe

Torthaí bulaíochta

Téann bulaíocht i bhfeidhm ar dhaltaí ar go leor bealaí éagsúla. Nuair a imrítear bulaíocht ar dhaltaí is féidir go gcuirfí anacair saoil orthu. Is féidir go ndéanfaí iad a ghortú. Is féidir go mbeadh eagla orthu roimh theacht go dtí an choláiste. Is féidir go gcaillfeadh siad féinmhuinín agus féinmheas, agus go gcuirfidís an mhilleán orthu féin. I gcás páistí áirithe, is féidir go mbeadh pian bhoilg nó tinnis cinn ag cur as dóibh, tromluithe nó taomanna scaoil. (Téann an míshuainmheas seo go minis i bhfeidhm ar a gcuid foghlama agus dianmhachnaimh, ar an drochuair.) Nuair nach dtugtar dúshlán an bhulaí, is féidir le daltaí eile a thuiscint go bhfuil slí éifeachtach aimsithe acu chun déanamh mar is toil leo féin.

Leideanna i leith bulaíochta – Tuartha/airí comhartha

Tugann na tuartha/airí comhartha seo a leanas le fios go bhfuil bulaíocht á dhéanamh ar dhalta:

- Imní faoi thaisteal go dtí an choláiste agus ar ais abhaile.
- Drogall i leith freastal ar an gcoláiste, diúltú glan freastal, maidhtseáil.
- Titim siar i dtorthaí foghlama, laghdú dianmhachnaimh agus laghdú suime agus díograis i dtaobh na foghlama.
- Patrún de thinneas fisicúil (m.sh. tinnis cinn, tinnis boilg)
- Athruithe gan míniú i dtaobh giúmar nó iompraíocht.
- Comharthaí so-fheicthe imní nó anacair – stadaireacht, cúthaileacht, tromluithe, deacrachtaí codlata, caoineadh, séanadh bia, aiseag, fliuchadh leapa.
- Ráitis gan choinne agus gan a bheith de réir carachtair i dtaobh daltaí nó múinteoirí.
- Maoin de chuid an pháiste a bheith briste nó in easnamh.
- An páiste ag lorg airgid nó ag goid.
- Ball craicinn gan míniú nó creachta nó damáiste déanta d'éadaí.
- Leisce ar an bpáiste, nó diúltú gan a rá cad tá cearr leis.

Ní chiallaíonn na comharthaí seo, go cinnte, go bhfuil bulaíocht á imirt ar an bpáiste. Ach má tharlaíonn siad an athuair, nó le chéile, is fiú iniúchadh níos géire a dhéanamh le fail amach cad atá ag cur as don dalta.

Cad ba chóir a dhéanamh má tá bulaíocht á dhéanamh ar pháiste atá ar lóistín i do theach.

- Déan an eachtra a phlé leis an dalta/mac léinn atá ar lóistín agat chun sonraí i leith n méid a thit amach a aimsiú.
- Cuir an páiste ar a s(h)uaimhneas, agus ar an eolas go gcabhróidh tú fhéin agus an choláiste leis/léi.
- Pléigh leis an bpáiste i leith cad ab fhearr a dhéanamh don chéad chéim eile – is féidir go mbeadh an páiste in ann straitéisí a mholadh.
- Déan é/í a spreagadh chun an cás a chur in iúl don mhúinteoir.
- Déan teangmháil leis an gcoláiste a luaithe agus is féidir.
- Déan iniúchadh leantach le cinntiú go réiteofar an cás.

Cad ba chóir duit a rá le páiste, nuair is eol duit go bhfuil bulaíocht á déanamh ar dhuine a bhfuil aithne agaibh air

- Abair le múinteoir faoi (faoi rún, más gá)
- Déan teangmháil leis na tuismitheoirí/bean an tí faoi – déanfaidh siadsan teangmháil leis an gcoláiste.
- Labhair leis an duine a bhfuil bulaíocht á dhéanamh air – is féidir go bhfuil tú in ann cabhrú leis an duine sin.
- Ná glac le hiompar bulaíochta i measc do ghrúpa féin – cuir in iúl nach bhfuil bulaíocht inghlctha.
- Cabhraigh leis an duine a bhfuil bulaíocht á dhéanamh air éalú ón gcruachás.
- Bíodh cód discipline na scoile ar eolas agat agus déan é leanúint.

Cad ba choir duit a rá le páiste a bhfuil bulaíocht á dhéanamh air

- Abair le múinteoir láithreach faoi
- Abair le do thuismitheoirí faoi
- Abair le bean an tí faoi
- Cabhraigh leis an múinteoir é a iniúchadh
- Abair le cara faoin a bhfuil ag tarlú
- Abair leis an mbulaí stopadh.

Deimhnithe ag an gCoiste Stúirtha

Sínithe: _____

Cathaoirleach

Sínithe: _____

Rúnaí

Dáta: _____